

Бил О'Райли и Мартин Дъгард

ДА УБИЕШ ⚡

КАК БЯХА ЗАЛОВЕНИ
НАЙ-ГОЛЕМИТЕ ВОЕННОПРЕСТЪПНИЦИ
В ИСТОРИЯТА

София, 2019

Преводът е направен по
KILLING THE SS: The Hunt for the Worst War Criminals in History
by Bill O'Reilly and Martin Dugard
Published by arrangement with Henry Holt and Company, New York.

Copyright © 2018 by Bill O'Reilly and Martin Dugard

© Издателство „Изток-Запад“, 2019

Всички права запазени. Нито една част от книгата не може да бъде размножавана или предавана по какъвто и да било начин без изричното съгласие на издателство „Изток-Запад“.

© Юлия Гешакова, превод, 2019

© Деница Трифонова, оформление на корицата, 2019

ISBN 978-619-01-0507-7

БИЛ О'РАЙЛИ и МАРТИН ДЪГАРД

ДА
УБИЕШ

КАК БЯХА ЗАЛОВЕНИ НАЙ-ГОЛЕМИТЕ
ВОЕННОПРЕСТЪПНИЦИ
В ИСТОРИЯТА

Превод от английски
Юлия Гешакова

*Посвещавам тази книга на сина ми Спенсър,
който обича историята не по-малко от баща си.*

Бил О'Райли

Легенда

Физически обозначения

- Главни пътища
- Второстепенни пътища
- Железопътни линии
- Реки
- Терен
- Гора
- Заблатена местност
- Град/градски район
- Столица
- Нацистки концентрационен лагер
- Посока на придвижване

Военни обозначения

- Пехота
- Военна техника

Предговор

• • •

7 май 1945 г.
РЕЙМС, ФРАНЦИЯ
2,41 ч.

Ловът на дявола започва.
В една от класните стаи на Професионалното техническо училище в Реймс генерал Алфред Йодл, началник на оперативния щаб на Върховното командване на Нацистките въоръжени сили, слага подписа си върху голям лист хартия и с това Германската армия капитулира след почти шест години ужасяваща война. Берлин е паднал. Нацистският фюрер Адолф Хитлер е мъртъв – прострелял се е в главата, а след това личният му телохранител е залял трупа му с бензин и го е запалил. Войските на Съюзниците – Съединените щати, Великобритания и Съветския съюз – вече свободно се разпореждат в Германия, като смазват последните гнезда на съпротива.

Въпреки късния час в класната стая се тълпят журналисти и генерали, за да присъстват на церемонията. По стените висят карти, осъвременени за последен път само преди ден, които показват хода на военните действия в Европа. Филмови камери запечатват тържествения момент на капитулацията на Германия, а от топлината, излъчвана от прожекторите им, в стаята не се диша. Американският армейски генерал Дуайт Айзенхауер, главнокомандващ на съюзническите войски в Европа, присъства, но не участва в официалното подписване. Айк предпочита да остави началника на своя щаб, генерал Бедел Смит, да подпише документа от негово име.

„С този подпис – оповестява Йодл, който не може да скрие външението си – германският народ и Германските въоръжени сили, за добро или зло, се предават в ръцете на победителите.“

Дяволът обаче не се е предал окончателно, не са се предали и много от неговите последователи. Те знаят, че действията им по време на войната ще бъдат

окачествени като военни престъпления. Тези мъже са убивали и жестоко измъчвали невинни човешки същества в такива мащаби, че думата „зверства“ е твърде слаба, за да окачестви действията им.

И американските, и британските разузнавателни служби разполагат с обемисти досиета за тези военнопредстъпници. Заповедта „да бъде незабавно арестуван“ стои до всяко от имената в този списък. Очаква ги смърт, ако бъдат заловени и осъдени.

Екзекуцията няма да закъснее.

Ако бъдат заловени.

На по-малко от хиляда километра северозападно от мястото, където генерал Йодл подписва капитулацията, най-прословутият нацистки убиец от Втората световна война няма никакво намерение да се предаде в ръцете на победителите. Райхсфюрер Хайнрих Химлер е готов на всичко, за да спаси живота си. Злодеят се укрива с шепа доверени помагачи в малка ферма недалече от северногерманското градче Сатруп. Химлер и помощниците му са членове на военизираната нацистка организация „Шуцщафел“ (*Schutzstaffel*).

По света тези главорези са познати като СС.

„Шуцщафел“ означава „охранителен отряд“ и през първите четири години след основаването на организацията през 1925 г. основната ѝ задача е да охранява нацисткия лидер Адолф Хитлер. Но когато Хитлер назначава Химлер за райхсфюрер – главнокомандващ – на СС през 1929 г., двацет и осем годишният някогашен птицевъд не се задоволява с тази роля. СС скоро започва да събира сведения за враговете на Хитлер, а от новите си членове изисква да докажат „расовата си чистота“.

През 1933 г., когато Националсоциалистическата партия на Хитлер идва на власт в Германия, военните са разделени на Вермахт – традиционната армия, флота и военновъздушните сили на германската държава, и СС – военизираната организация, вярна на Хитлер и неговата партия.

Хитлер дава на Хайнрих Химлер и СС огромни правомощия – да хвърлят в затвора всички политически противници на Третия райх, а техният списък включва адвокати, хомосексуални, цигани, хора с умствени увреждания, католически свещеници и цялото еврейско население. За пръв път в модерната история антисемитизмът се превръща в държавна политика. Евреите стават чужденци в собствената си страна, след като редица нови закони им отнемат правата и възможността да се занимават с търговия или индустриално производство. На практика всеки мъж, жена или дете, които се осмелят да говорят срещу Хитлер, се излагат на голяма опасност.

Хайнрих Химлер контролира набедените врагове чрез система от затвори – концентрационни лагери, управлявани от „Мъртвешките глави“ (*Totenkopfverbände*), прочутите с жестокостта си части на СС. На кепетата си всички членове на СС, включително военните части, станали известни по-късно като *Waffen SS*, и надзирателите в концентрационните лагери носят изображение на череп. „Мъртвешките глави“ имат и допълнителната „чест“ да носят изображение на череп с кръстосани кости отдясно на яката.

Тези отличителни знаци всяват ужас у противниците на Третия райх. Преследването на евреите по-специално достига нечуван размах след началото на войната през септември 1939 г., когато хиляди са принудително изселени от Германия, Австрия и Чехословакия.

Когато германската армия започва настъплението си в Европа, СС вече действа като абсолютно независима организация и унищожава враговете на Хитлер и хора от „нечиста раса“. Още от началото на същата година по заповед на Химлер хора с увреждания са избивани в Германия с отровен газ. През януари 1942 г. този метод на екзекуция вече се използва и като част от „Окончателното решение“ за пълен геноцид на еврейското население. Химлер се гордее с това, че е измислил жестоките методи за транспортиране, измъчване и убиване на „негодните“. И за унищожаването на трупове им.

„Замисълът, или най-общо планът, да бъдат унищожени евреите е така методично и старателно изпълняван, че – въпреки поражението на Германия и смазването на нацистите – целта е до голяма степен постигната“, ще заяви американският прокурор Робърт Х. Джаксън в началото на Нюрнбергските процеси срещу нацистките военнопръстъпници през 1945 г.

От еврейското население на Европа е останал само много малък брой в Германия, в страните, окупирани от Германия, и в нейните сателити или съучастници. От девет милиона и шестстотин хиляди евреи в доминираната от нацистите Европа според авторитетни източници са загинали шейсет процента. Пет милиона и седемстотин хиляди са „изчезнали“ от страните, в които някога са живеели, а съдбата на четири милиона и петстотин хиляди не може да бъде обяснена нито с нормалната смъртност, нито с имиграцията; те не са включени и в броя на разселените лица. Историята не помни друго прръстъпление, извършено срещу толкова много жертви, нито с такава преднамерена жестокост.

Насърчаван от Адолф Хитлер, Хайнрих Химлер планира и осъществява тези зверства.

Лондонският вестник „Таймс“ го нарича „най-големия злодей в Европа“. За други Химлер е превъплъщение на дявола.

В Германия цари хаос. В края на войната, след съюзническите въздушни и сухоземни бомбардировки, големите германски градове и пристанища са в развалини. Елементарни удобства като водоснабдяване и електричество често не съществуват. Храната не достига, селскостопанската продукция също. Миризмата от купищата боклуци и човешки изпражнения изгаря ноздрите, а към нея се добавя и вонята от разлагащите се непогребани трупове. Американските и британските войници се опитват да се погрижат за милионите, прокудени от домовете си; строят бежански лагери, където да настанят и осигурят прехрана на онези, които нямат къде да се подслонят.

През следващите шест месеца около двацет милиона души ще задръстят пътищата на Европа, поели по дългия път към дома преди настъпването на зимата. На европейския континент тази гледка не е необичайна – векове наред краят на всяка война е бил съпътстван с покъртителни картини на тълпи от войници и бивши военнопленници, които рамо до рамо се връщат по домовете си. Втората световна война не е изключение – германските войници този път се смесват с полските и руските военнопленници, – но има и различия. Тъй като нацистите са си поставяли целта да унищожат цялата еврейска раса, по пътищата сега се тълпят и неотдавна освободените затворници от лагерите на смъртта, облечени в дрипи и измършавели като скелети.

За тези „разселени лица“* – както официално са определени евреите в края на войната – пътуването е особено мъчително, тъй като те нямат представа какво ги очаква. Отначало германците, а после настъпващата от изток Съветска армия са им отнели домовете и всичко, което някога са притежавали. След месеци и години, прекарани в лагерите на смъртта, някои от тях копнеят за мъст. И затова са особено бдителни. Вървейки, те внимателно изучават спътниците си, опитвайки се да открият сред германците и германците около себе си познатото лице на бивш надзирател от лагера и незабавно и жестоко да му отмъстят.

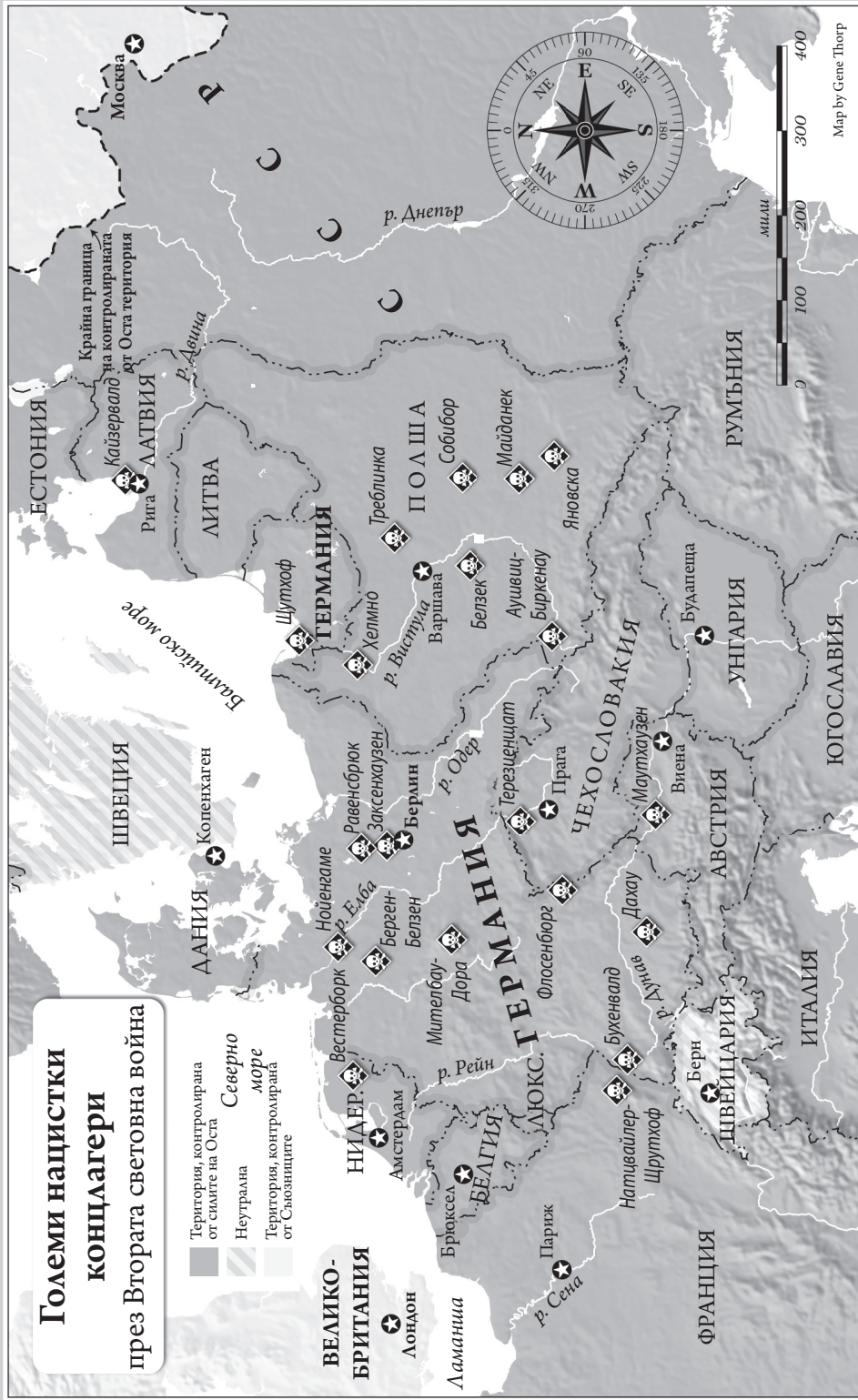
Хаосът обаче е от полза за някога всяващите ужас есесовци: те могат да се скрият сред бежанците. Но Хайнрих Химлер е твърде добре познат от кинопрегледи

* Съюзниците използват термина „разселени лица“ за всички цивилни, намиращи се извън родината си след края на войната. „Бежанците“ са отделна категория, която включва хора, останали без дом в пределите на собствената си страна. [Всички бележки, без изрично упоменатите, са на автора.]

Големи нацистки концлагери

през Втората световна война

- Територия, контролирана от силите на Оста
- Неутрална
- Територия, контролирана от Съюзниците
- Северно море

и фотографии и няма никакво съмнение, че ако бъде заловен, ще бъде изправен пред съд за престъпленията си. Химлер е на четирийсет и четири години, има съпруга, любовница и четири деца – по две от всяка. Висок е метър и седемдесет и пет; слаб и с отпусната брадичка; зъбите му са твърде големи; поради слабото си зрение носи очила и нищо във външността му не подсказва сила. Но този човек на средна възраст е отговорен за убийството на милиони хора.

Подготвяйки се за бягство, Химлер обръсва прошарените си мустаци. Сваля добре познатите очила с телени рамки и ги заменя с черна превръзка на едното око. Вместо някогашната пишна униформа сега носи овехтялото облекло на военен полицаи, на име Хайнрих Хитцингер, убит от СС месеци по-рано заради „пораженчески“ настроения.

За всеки случай Химлер е скрил капсула с цианкалий в дрехите си. Прегризе ли стъклото, в организма му ще проникне смъртоносна доза отрова и след петнайсет минути той ще е мъртъв.

Есесовците, които придружават Химлер, също са скрили отрова в облеклото си. Подготвяйки се за бягство, и те са променили външността си, свалили са отличителните знаци от дрехите си и са пъхнали нови документи за самоличност в джоба си. Сред тях са Йозеф (Зеп) Кирмайер, личният телохранител на Химлер; д-р Рудолф Брант, главният адютант на райхсфюрера; д-р Карл Гебхарт, есесовският хирург; полковникът от СС Вернер Гротман и майор Хайнц Махер. Ото Олендорф, генерал-лейтенант от СС, предпочита да пътува сам.

Олендорф, по-специално, е истинско чудовище; ръководител на така наречените *Einsatzgruppen* – „ескадроните на смъртта“, които през войната са се придвижвали с военните части със задачата да унищожават цивилно население. Когато Германия нахлува в Съветския съюз през юни 1941 г., от окупираните територии са иззети добитък, зърно и селскостопански машини, за да бъдат изпратени в германския райх. Около два милиона съветски войници военнопленници са оставени да умрат от глад. Същевременно командваните от Олендорф „айнзац групи“ масово задържат евреите. По негово разпореждане над деветдесет хиляди души са убити чрез разстрел или в мобилните газови камери.

Злодеите възнамеряват да пътуват на юг до планината Харц в Централна Германия – отначало да се скрият там, а по-късно може би да избягат още по-на юг до Алпите или направо да напуснат страната. И това не е случайно. Вече от повече от година Хайнрих Химлер е наясно, че войната в Европа не може да бъде спечелена. Затова той трескаво участва в подготовката на апарат, който трябва да осигури бъдещето на една могъща следвоенна Германия – Четвъртия райх. Сам Хитлер е казал, че нацистката империя е създадена да просъществува хиляда години – и Химлер, и СС са твърдо решени това да се превърне в реалност.

По-късно някои изследователи ще сочат като първоизточник на тяхната надежда едно тайно събиране на 10 август 1944 г. в хотел „Мезон Руж“ в Страсбург, Франция. Сред участниците в конспиративната среща има и германски индустриалци и банкери.

Нацистките функционери и германските индустриалци обаче не знаят, че на срещата в Страсбург присъства под прикритие и агент от френското военно разузнаване. Неговият доклад за техните намерения скоро се озовава в ръцете на Кордел Хъл, американския държавен секретар.

„Германската индустрия трябва да разбере, че войната не може да бъде спечелена – се казва в документа, известен като „Доклада от Червената къща“, – и трябва да предприеме стъпки, за да се подготви за следвоенна кампания. Всеки индустриалец трябва да изгради контакти и съюзи с чуждестранни фирми, но това трябва да бъде направено индивидуално и без да се поражда подозрения.“

По-нататък в „Доклада“ се чете: „Индустриалците трябва също да се подготвят да финансират Националсоциалистическата партия, която ще бъде принудена да премине в нелегалност.“

Може би най-дръзката част от плана предвижда германските компании да започнат да действат в чужбина, като обаче прикриват връзката си с Германия и с нацистите. По този начин те ще продължат да извършват военен шпионаж и ще допринасят за евентуалното възстановяване на германската военна мощ.

На присъствалите в Страсбург се припомня например, че „Круп“ и „Американ Кемикал Фаундейшън“ съвместно притежават патент за производство на неръждаема стомана. Огромни фирми като „Ю Ес Стийл“ са задължени на „Круп“ за използването на този патент и следователно могат да станат обект за инфилтриране от нацистки шпиони.

„Офисите на тези компании трябва да се създават в големи градове, където може най-лесно да бъдат замаскирани, както и в малки селца близо до източници на водна енергия, където ще могат да си дават вид, че изучават разработването на водните ресурси. Съществуването на тези офиси трябва да бъде известно само на много ограничен кръг от хора във всяка индустрия и на шефовете на нацистката партия. Всеки офис ще има агент за свръзка с партията“, пише по-нататък в „Доклада“.

Отплатата ще бъде финансова, за да се гарантира участието на промишлените концерни: „Щом партията стане достатъчно силна, за да възстанови контрола си в Германия, индустриалците ще бъдат възнаградени за усилията и сътрудничеството си с концесии и поръчки.“

Срещата в Страсбург вече е дала плодове за нацистите. Над 500 милиона щатски долара са били прехвърлени от Германия в неутрални страни като

Испания, Швейцария, Португалия и Аржентина. След време стотици компании ще бъдат купени анонимно с тези средства.*

От решаващо значение за успеха на плана е не просто тайното изнасяне на богатства от Германия, но и успешното бягство на влиятелни нацистки функционери.** Именно на това разчита Хайнрих Химлер.

Дали Химлер и неговите приближени ще се доберат до Алпите, или до някое отдалечено място като Южна Африка или Южна Америка, по това време все още не е ясно. Успешното бягство обаче е съвсем реална възможност. Те просто трябва да действат бързо. Придвижването им ще започне с кортеж от четири мерцедеса. По-късно това вече ще е твърде подозрително, но засега пътуването с кола е най-бързият и най-ефикасният начин. Помощниците на Химлер обаче допускат огромна грешка: преди отпътуването те обличат униформите на Тайната военна полиция, тъй като не знаят, че тя е на едно от челните места в списъка със заподозрени на Съюзниците.

До 12 май – пет дена след германската капитулация, керванът на Химлер е изминал предпазливо почти двеста километра. Спят в полята и по гарите като всички останали, които по онова време странстват из Европа. Нацистският план за бягство, изглежда, ще се увенчае с успех.

В Брунсбютел – пристанищен град на Северно море, групата среща първото препятствие: широкото няколко километра устие на река Елба. Автомобилите не могат да прекосят водата, затова от този момент нататък мъжете трябва да се придвижват пеша. Химлер плаща на местни рибари 500 марки, за да ги прехвърлят през реката под прикритието на нощния мрак.

На сутринта той и неговите хора се смесват с тълпите войници, задръсвали пътищата. Химлер вече е в цивилно облекло под тъмносиния дъждобран на мотоциклетист. Той не е толкова издръжлив, колкото спътниците си, затова майор Махер и полковник Гротман забавят крачка. Двамата са облечени в дълги зелени войнишки шинели и през цялото време вървят на няколко крачки пред него, като постоянно се оглеждат назад, за да се уверят, че Химлер е в безопасност. През деня се придвижват досадно бавно, а нощите прекарват в полята като стотици други. Водата и храната са оскъдни, няма никаква възможност да се усамотиш, но Химлер е поне на свобода.

* Тази преценка се основава на доклад от 1946 г. на Министерството на финансите на САЩ.

** Някои са убедени, че бягството на нацистите е осъществено с помощта на организация на бивши офицери от СС, известна като ODESSA – Organisation der Ehemaligen SS-Angehörigen. Предполагамата организация е толкова тайна, че все още се спори по датата на нейното основаване и дали Химлер е знаел за нейното съществуване. Мнозина дори твърдят, че ОДЕССА изобщо не е съществувала, въпреки значителния брой свидетелства за това.

Бягството на Химлер

7-22 май 1945 г.

На 18 май колоната стига до град Бремерфьорде, западно от Хамбург. Там британските войски от 51-ва хайландска дивизия са изградили пропускателен пункт на моста над река Осте.

Тъй като не знаят дали могат безопасно да преминат, Хайнрих Химлер и хората му решават да спрат, за да обсъдят как да продължат нататък.

Химлер е притеснен, но дори не си прави труда да огледа брега за друга възможност да прекоси реката. Ако го беше направил, той и спътниците му биха могли да се прехвърлят без проблем на другия бряг по един брод наблизко, а после да продължат придвижването си на юг.

Това е поредната грешка на групата.

За да прецени риска, райхсфюрерът изпраща телохранителя си Йозеф Кирмайер да се опита да премине през пропускателния пункт. Седмици по-рано верният Кирмайер е предложил Химлер и помощниците му да избягат от Германия със самолет. По онова време Берлин все още не е паднал. Човек като Химлер лесно би могъл да си осигури самолет. Убеден, че ще може да сключи самостоятелно мир със Съюзниците, райхсфюрерът обаче не се възползва от тази възможност. Химлер се надява да разцепи англо-съветския съюз. За пръв път през почти двете десетилетия, откакто служи на Хитлер, той е готов да извърши предателство спрямо фюрера.

„Целта – един друг беглец, Ото Олендорф, ще разкаже за плана за сътрудничество със Съюзниците, замислен тайно от Химлер и други високопоставени нацисти през април 1945 г. – беше да не оказваме никаква съпротива, а да оставим съюзническите войски да стигнат чак до Елба, след като преди това сме сключили тайно споразумение, че ще спрат там и по този начин ще осигуряват гърба ни, за да можем ние да продължим битката на изток. Тези хора – във всяко друго отношение много трезвомислещи, все още вярваха, че имаме някакъв шанс на изток.“

Разбира се, планът на Химлер се проваля.

Научавайки за двуличието му, разгневеният Хитлер му отнема контрола върху СС, изгонва го от нацистката партия и издава заповед за арестуването му – която така и не е изпълнена, тъй като фюрерът се самоубива само дни по-късно.

Моментът за бягство от Германия със самолет обаче отдавна е пропуснат. Химлер и приближените му са се задържали твърде дълго на север.

Дори на 9 май Химлер все още вярва, че Германия може да се сражава рамо до рамо със Съюзниците, за да бъде спряна Съветската армия, която напредва от изток. Въпреки че Германската армия вече се е предала, райхсфю-

рерът пише писмо до британския фелдмаршал Бърнард Лоу Монтгомъри. Ото Олендорф редактира писмото, преди Химлер да го връчи на свой помощник, който да го предаде на Монтгомъри. Химлер е забавил бягството си, защото отчаяно се е надявал да получи отговор от Монтгомъри. Но такъв така и не пристига.

Сега Зеп Кирмайер плаща цената за забавянето – телохранителят на Химлер е задържан от англичаните за разследване.

Хайнрих Химлер обаче погрешно решава, че Кирмайер е успял да премине през пропускателния пункт и вече е в безопасност. Той и спътниците му се приближават към бариерата в униформите си на военни полицаи. Пътят им е преграден от бивши руски военнопленници, които веднага задържат подозрителната група и я предават на британските войници.

Хайнрих Химлер е задържан – но това още никой не знае.

Капитан Том Селвестър е прекарал цялата си кариера било във военните, било в полицията. Младежът от Единбург, Шотландия, е служил седем години в шотландския пехотен батальон „Блек Уоч“, след това работи като цивилен агент в шотландската полиция, преди да се завърне в „Блек Уоч“ малко преди началото на войната, когато е произведен в чин сержант. Селвестър дебаркира в Нормандия при десанта на 6 юни 1944 г. и вече е командир на Лагер 031 за задържане на цивилни край град Люнебург, Германия.

„Миналата сряда пристигна поредният камион със заподозрени – пише Селвестър по-късно в доклада си. – Не обърнах голямо внимание на ново-дошлите.“

Хайнрих Химлер, все още предрешен като сержант Хайнрих Хитцингер, обаче забелязва капитан Селвестър и настоява да се срещне с британския офицер. Молбата му е предадена на Селвестър, но той я отхвърля. „Бях зает“, спомня си по-късно той.

Химлер обаче настоява, убеден, че постът му на райхсфюрер ще направи впечатление на съюзническите власти, които ще се отнесат към него с подобаващо уважение. Той все още се надява, че фелдмаршал Монтгомъри ще се свърже с него. Надеждата е напълно неоснователна, но Химлер цял живот се е самозалъгвал.

Минават часове. Накрая Селвестър ядосано се съгласява да се срещне с пленника с превръзка на едното око. Химлер заедно с майор Махер и полковник Гротман са доведени в кабинета му.

„Влязоха трима мъже – спомня си Селвестър, – неугледният, боленав на вид Хитцингер, както се представи, и неговите двама яки адютанти.“

Химлер изчаква, докато всички влязат в стаята. След това сваля превръзката от окоето си и слага очилата си с телени рамки.

„Аз съм Хайнрих Химлер“, заявява той гордо.

В мига, в който слага очилата, Селвестър обаче вече знае кой е той.

В седем часа вечерта в деня на залавянето му Химлер е поставен под въоръжена охрана и след това претърсен. Когато откриват шишенцето с цианкалий, той протестира: „Това е лекарството ми. Срещу стомашни болки.“

На райхсфюрера е дадено друго облекло. Въпреки възраженията му го принуждават да облече британска военна униформа и да обуе военни обувки без връзки. За вечеря му дават хляб, сирене и чай, но той почти не докосва храната. Иска да се изкъпе и това му е разрешено.

За да потвърди самоличността на затворника, Селвестър го кара да се подпише. След това сравняват подписа му с текст, изпратен от британската щабквартира, за който се знае, че е написан собственоръчно от Химлер. Проверката доказва, че срещу Селвестър стои прословутият масов убиец. „У него нямаше нищо от арогантния самоуверен нацист, пред мен стоеше невзрачен, обикновен човек в кожено военно яке“, заявява капитанът.

В 9,45 ч. вечерта полковник Майкъл Мърфи, шефът на разузнаването на Втора британска армия, пристига, за да се заеме лично със случая. Час по-късно, след като е прехвърлен в друго британско поделение, Химлер отново е претърсен. Карат го да съблече всичките си дрехи с изключение на чорапите и ботушите. Преглежда го капитан Ч. Дж. Уелс от Кралския медицински армейски корпус. Лекарят методично изследва областта между задните части на Химлер, а също ноздрите, ушите и местата между пръстите на ръцете и краката му. Химлер понася покорно унижението най-неприкосновените части от тялото му да бъдат изследвани от друг мъж. Трина военни свидетели присъстват на огледа.

Ето как Уелс описва процедурата, използвайки трето лице единствено число: „След като прегледа щателно затворника, той стигна до устата му, където забеляза малко синьо заоблено връхче да се подава от долната гънка на лявата буза.“

Уелс бръква в устата на Химлер, за да извади странния предмет, но нацистът силно го ухапва по пръстите. Когато Уелс дръпва ръката си, Химлер събвква стъклената капсула. Убийствената миризма на циановодородна киселина изпъхва малката стаичка. Уелс, осъзнавайки, че става въпрос за втора капсула с цианкалий, сграбчва Химлер и за да противодейства на отровата, пххва главата му в леген с вода, поставен наблизко точно за такъв случай. Издърпва навън езика на Химлер, за да му попречи да глътне остатъка от отровата, при което отново е ухапан.

Майор Норман Уитейкър, един от военните свидетели, помага на Уелс да обуздаят Химлер. „Онази свиня тогава започна да се дави и да сумти“, спомня си по-късно той.

Скоро тялото на Химлер се отпуска, но опитите да бъде спасен животът му продължават още петнайсетина минути. Уелс дори рискува собствения си живот, като напразно се опитва да го съживи с изкуствено дишане.

Хайнрих Химлер е мъртъв и скоро ще бъде погребан в безименен гроб в гората край Люнебург.

Този дявол си е получил заслуженото.

Много други нацистки военнопредстъпници обаче продължават да се укриват. Това не е трудно в хаоса и безпорядъка, които царят след войната в Германия, където милиони хора се придвижват от едно място на друго. Адолф Хитлер и Хайнрих Химлер вече не са между живите, но някои от най-жестоките убийци на Третия райх са се изплъзнали от примката на Съюзниците. В Берлин Мартин Борман, личният секретар на Хитлер, остава в подземния бункер на фюрера три дни след като Хитлер се е самоубил. След това СС райхслайтерът, когото Хитлер лично е избрал да оглави нацистката партия след войната, изчезва.

В източната част на страната един трийсет и четири годишен лекар, на име Йозеф Менгеле, се опитва да си проправи път на запад, ужасен от мисълта, че може да бъде заловен от настъпващата Съветска армия. Офицерът от СС, наричан Ангела на смъртта, е извършвал ужасяващи медицински експерименти в концентрационния лагер „Аушвиц“ в Полша. По негова заповед са убити хиляди невинни човешки същества и той много добре знае, че ще увисне на въжето, ако бъде заловен. Затова сега се опитва да се смеси с хилядите бежанци, които задръстват пътищата на Германия.

Във Франция Клаус Барби, прословутият Касапин от Лион, който не само е измъчвал и убил хиляди френски граждани, но е издавал заповеди за депортирането на деца в „Аушвиц“, успява да се изплъзне на френските партизани, които са твърдо решени да го екзекутират.

А в Австрия един друг офицер от СС, Адолф Айхман – по всяка вероятност най-безпощадният нацист, който е изпратил милиони хора на смърт, се крие там, където най-малко се очаква: върнал се е при семейството си в Линц, сякаш никога не е имало война.

Тези четирима мъже – Борман, Менгеле, Барби и Айхман – са сред хилядите военнопредстъпници от СС, които тихомълком заличават следите си.

Следвоенната нацистка машина ще им помогне да си осигурят паспорти, да прекосяват граници и да си изградят нов живот в гостоприемни страни.

За да не го допуснат, малка група мъже, които скоро ще станат известни като „ловци на нацисти“, организират отряди, за да ги отвлекат или убият.

Убиването на СС скоро ще започне.

Глава 1

• • •

26 ДЕКЕМВРИ 1945 г.
ФОРТ ДИКС, НЮ ДЖЪРЗИ
СУТРИНТА

Бенджамин Ференц най-сетне е напуснал армията. Изминали са точно седем месеца от деня, в който войната е свършила, и почти толкова, откакто Хайнрих Химлер се е самоубил. С документите за освобождаването си в ръка енергичният двадесет и пет годишен адвокат – възпитаник на Харвардския университет, излиза в бледата обедна светлина от военномобилизационния център, изгарящ от нетърпение да се завърне у дома в Ню Йорк.

Макар да е само метър и петдесет на ръст, сержант Ференц е бил на активна военна служба през цялата война. Участвал е в десанта в Нормандия, в настъплението на съюзническите войски във Франция и в Арденската офанзива, преди армията да започне да използва юридическото му образование. През 1945 г. е прехвърлен от артилерийското му поделение в щабквартирата на Трета армия на генерал Джордж Патън. По онова време се сформира ново военно поделение под наименованието Отдел за военни престъпления. Бени Ференц е един от първите му служители.

Ференц е известен с това, че не обича да се подчинява на началството. „Аз не се подчинявам не само *поякога* – казва той на офицер, който отбелязва това негово качество в официалното му досие. – Аз *обикновено* не се подчинявам. Не се подчинявам на заповеди, които знам, че са глупави или незаконни.“

Именно това непокорство позволява на Ференц да се заеме с дейност, с която малцина биха се справили. Нюйоркчанинът обича да пътува в джип, на чийто капот са изписани думите „*Immer Allein*“ („Винаги сам“). Неговата незавидна задача е да посещава концентрационните лагери веднага след освобождаването им и да събира доказателства за зверствата, извършвани там.

Бени Ференц е евреин, родом от румънската област Трансилвания. Ако не било решението на родителите му да емигрират в Съединените щати точно преди първия му рожден ден, той най-вероятно сам е щял да бъде изпра-

тен в лагер на смъртта. В това отношение Бени Ференц има късмет, защото Съединените щати скоро ще си затворят очите за все по-яроостното преследване на еврейското население от германците. От 1933 до 1943 г. само на 190 000 евреи е разрешено да емигрират в Америка – една твърде малка част от милионите, които търсят убежище.

Ференц е човек с богато въображение и докато пътува сам сред неприетливата германска провинция, често се вижда като военния вариант на Самотния рейнджър.

Всъщност младежът от Бруклин има далеч по-трудно призвание: той е първият ловец на нацисти на света.

„Всъщност всички лагери на смъртта много си приличаха – ще напише Ференц по-късно. – Навсякъде имаше нахвърляни човешки трупове; купища от кожа и кости; мъртви тела, подредени като подпалки пред крематориумите; безпомощни, измършавели като скелети хора, страдащи от диария, дизентерия, тиф, туберкулоза, пневмония и други болести, които повръщаха във въшлясалите си постели или на земята и само тъжните им очи молеха за помощ. Много малко бяха онези, които намираха сили за усмивка на благодарност. Умът ми отказваше да приеме онова, което очите ми виждаха. Умът ми издигаше защитна преграда, за да мога да продължа работата си в този невероятен кошмар. Аз бях попаднал в ада.“

Ференц не е специално обучен следовател, но мисията му изисква да подхожда към работата си с острия поглед на детектив. Първото място, което посещава във всеки лагер, е канцеларията – *Schreibstube*, за да се запознае с официалните документи. Типичната им склонност да водят подробни записки се оказва пагубна за германците: те са отбелязвали датата и причината за смъртта на всеки от затворниците. Много често до имената се четат думите „*auf den flucht erschossen*“ – застрелян при опит за бягство.

„На английски – ще напише Ференц – бихме нарекли това убийство.“

От тези подробни документи Ференц научава кога влаковите композиции са пристигали в лагера, от коя държава са пристигали и колко затворници са докарвали. Първоначално работата е напрегната, но интересна след трите години бойна служба. С времето обаче ужасяващата мисия изсмуква силите на младия адвокат.

„Няма съмнение – ще напише той по-късно, – че бях неизлечимо травмиран от онова, което преживях, докато разследвах военните престъпления в нацистките лагери на смъртта.“

Преживяното в концентрационния лагер в Ебензее е сред най-незаличимите му спомени. „След освобождаването на лагера неколцина затворници хванаха един от пазачите от СС, който се опитваше да избяга; съдейки по ожесточението им, той вероятно бе началникът на лагера. Отначало го биха безмилостно. После го вързаха за една от металните плочи, с които по-рано бяха прехвърляли трупове в крематориума. След това го оставиха да се опече жив, като ту го вкарваха, ту го изкарваха от пещта.“

„Гледах и не се намесих – ще напише по-късно Ференц. – Не беше моя работа да се опитвам да им попреча, дори да можех. А и честно казано, не изпитвах никакво желание дори да опитам.“

Видяното от Ференц ще бъде описано по първите страници на вестниците на 21 ноември 1945 г., когато първата група нацистки военнопръстъпници са изправени пред съда в Нюрнберг, Германия. Но това вече не е неговата работа. Единственото, което Бени Ференц иска, е да се върне у дома. Ето защо в деня след Коледа 1945 г., когато войната най-сетне е приключила и той окончателно е демобилизиран, Ференц приключва с лова на нацисти. Прави планове как ще се ожени за Гертруде, своята отдавнашна любима. Какво ще се случи по-късно, Бени Ференц не знае. Като десет милиона американски войници, току-що завърнали се по домовете си, той е безработен и се надява скоро да си намери работа.

В едно нещо обаче Ференц е убеден: няма да се върне в Германия до края на живота си.

Но греша.

В деня, когато Хайнрих Химлер се самоубива, генерал Ото Олендорф, бившият ръководител на мобилните наказателни отряди – „айнзац групите“, е задържан от Съюзниците в град Люнебург. Олендорф се е разделил с Химлер малко преди райхсфюрерът да бъде заловен. За лош късмет, генералът е задържан от британски, а не от американски войници. Управлението на стратегическите служби (УСС) на Съединените щати не проявява особено усърдие в разследването на военните престъпления. Вместо това то вербува членове на нацистката партия като шпиони срещу Съветския съюз.

Шефът на бюро на УСС в Швейцария, изисканият Алън Дълес, всъщност затруднява работата на Бени Ференц, като подпомага редица видни на-

цисти. Колкото и да е невероятно, Касапина от Лион Клаус Барби се радва на закрила от страна на УСС.

През март, когато Германия и Съединените щати все още са в разгара на военните действия, друг високопоставен офицер от СС, генерал Карл Волф, успява да се добере до Цюрих в неутралната Швейцария. Там на чаша уиски с Дълес той обсъжда предстоящата капитулация на германските войски в Италия. Волф обаче има и друга цел – да убеди Дълес, че като генерал от СС може да бъде от полза за шефа на американското разузнаване след окончателната капитулация на Германия.*

Генерал Ото Олендорф, със служебен СС номер 880, няма такива връзки в УСС – и следователно не е защитен от гнева на юриста Бени Ференц.

Който скоро ще се стовари с пълна сила върху него.

* През цялата си кариера Дълес е изключително благоразположен към лица, чиито възгледи или опит са от полза за работата му. Генерал Волф е именно такъв човек. Макар да е арестуван след войната и да лежи в затвора за ролята си в СС, Волф по-късно вероятно е работил за ЦРУ. Умира през 1984 г. на осемдесет и четири години.

Глава 2

• • •

1 октомври 1946 г.
Нюрнберг, Германия
9,00 ч.

Палачът чака.

Това е последният ден от съдебното дело, което ще остане в историята като Нюрнбергския процес. Целта на процеса е не само да бъде изправен пред съд най-висшият ешелон от нацистки военнопръстѣпници, но да бъдат извадени на показ пред цял свят и веднѣж завинаги истинските мащаби на техните зверства.

Нацистките обвиняеми седят на подсъдимата скамейка в голямата зала на Двореца на правосъдието. Зад тях стоят редица американски войници с бели шлемове на главите, скръстили ръце зад гърба си. Пазачите нямат пистолети поради опасения, че някой от обвиняемите би могъл по някакъв начин да им отнеме оръжието и да открие огън в съдебната зала. Вместо това всеки от тях стиска в ръка къса палка, готов да въдвори ред със сила, ако се наложи.

Главният прокурор от страна на Съединените щати е съдията от Върховния съд и бивш американски министър на правосъдието Робърт Джаксън. „Процесът започна на 20 ноември 1945 г. и продължи 216 заседателни дни – ще обобщи Джаксън в доклада си до американския президент Хари Труман. – Обвинението призова трийсет и трима свидетели. Защитата призова шейсет и един свидетели и деветнайсет обвиняеми; 143 допълнителни свидетели дадоха пред разследващите показания за защитата. Дело̀то се водеше и документираще на четири езика – английски, немски, френски и руски – и ежедневните записки се предоставяха на предпочитания от тях език на прокурорите и защитниците на всички подсъдими. Английският запис на заседанията обхваща над 17 000 страници. Бяха направени звукозаписи на цялото съдебно производство на езика, който бе използван във всеки конкретен момент. При подготовката на делото над 100 000 конфискувани германски документа бяха прегледани или проуче-

ни, като около 10 000 от тях бяха отделени за по-задълбочено изследване, тъй като бе преценено, че биха могли да имат доказателствена стойност.“ В Нюрнберг са докарани над двайсет и пет хиляди снимки, доведен е личният фотограф на Хитлер, който е заснел повечето от тях. Над хиляда и осемстотин от снимките са подбрани, за да бъдат използвани като веществени доказателства. В заключението си съдът заявява: „Обвиненията срещу подсъдимите до голяма степен се основават върху документи, които самите те са изготвили.“

Съдебният процес приковава вниманието на целия свят. Всеки ден на заседанията присъстват четиристотин души. Кореспонденти от повече от триста средства за масова информация от двайсет и три страни отразяват свидетелските показания.

С най-голям интерес се очакват показанията на Херман Гьоринг, които започват на 13 март 1946 г. Гьоринг е задържан на 9 май 1945 г. от 636-и противотанков батальон на Седма американска армия. Тъй като погрешно е решил, че ще може да се спазари за свободата си лично с генерал Дуайт Айзенхауер, Гьоринг се предава на американските войски в някогашната щабквартира на СС в замъка „Фишхорн“ в баварските планини. Гьоринг, началникът на Германските военновъздушни сили – Луфтвафе, е най-високоставеният нацист, изправен пред съда, и показанията му са трескаво очаквани. Той има богата биография. Израснал е в замък само на петдесетина километра от мястото, където сега седи; син на държавен чиновник рогоносец, чиято съпруга не крие любовната си връзка със собственика на замъка. Младият Херман е изпратен като момче в интернат, след това във военно училище. Кариерата му в пехотата като че ли е предначертана, но дързостта му го тласка към света на въздухоплаването. Гьоринг, който първоначално не е приет в авиационната школа, в края на Първата световна война е сред най-добрите военни пилоти на Германия; ас, комуто се приписва свалянето на двайсет и два вражески самолета. По онова време той вече е командир на изстребителната ескадра *Jagdgeschwader 1*, известна с прозвището „Летящият цирк“.*

Самонадеяният Гьоринг обаче не може да се примири с поражението на Германия и вярва, че евреите и слабото немско правителство са предали народа му. През 1922 г. той присъства в Мюнхен на реч, произнесена от млад бивш войник, който споделя тези възгледи. Адолф Хитлер по оно-

* Командир на „Летящия цирк“ преди това е бил Манфред фон Рихтхофен, най-добрият германски военен пилот през Първата световна война. Рихтхофен, прочут с прозвището Червения барон, се слави с осемдесет победи във въздушен бой, преди сам да загине в сражение на 21 април 1918 г.

ва време е едва на трийсет и три години. Гьоринг е така ентусиазиран от програмата на неговата Националсоциалистическа партия, че се записва за партийен член още на другия ден. Хитлер му се отплаща, като му поверява командването на „Щурмабтайлунг“ (СА), полувоенното крило на партията. И колкото повече нараства властта на Хитлер, толкова по-могъщ става Гьоринг.

„Харесваше ми“ – това е простото обяснение на Хитлер за блестящата кариера на Гьоринг.

От 1941 г. до 1945 г. Гьоринг е вицеканцлер на Германия, с други думи вторият най-могъщ човек в страната. Освен че е министър на Военновъздушните сили, той отговаря и за Министерството на горите и икономиката. През 1940 г., малко след окупирането на Франция, Хитлер е назначил Гьоринг за маршал на Големия германски райх – най-високият военен пост в нацистка Германия. С годините безстрашният млад военен пилот от Първата световна война се е превърнал в „дебелия Херман“, както го наричат много германци. Гьоринг яде и пие без насита. Отглежда лъвове като домашни любимци, конфискува шедеври на изкуството и сам изработва дизайна на пищните си униформи. В сравнение с аскетичния Хитлер той е бонвиван; подценяват го обаче единствено онези, които не познават острия му ум и жаждата му за власт.

На съдебната скамейка Гьоринг демонстрира всички тези качества. Той ту иронизира, ту философства. Толкова е суетен, че си спечелва презрението на другите подсъдими.

Бившият нацистки министър на въоръженията и военната промишленост Алберт Шпеер по-късно ще напише: „Херман Гьоринг, главният обвиняем, тщеславно пое цялата отговорност единствено за да използва след това цялото си лукавство и енергия и да отрече каквато и да е конкретна вина. По онова време той вече се бе превърнал в развратен паразит, но в затвора си възвърна някогашната арогантност и демонстрираше хитрост, интелигентност и находчивост, каквито не бе проявявал от първите дни на Третия райх.“

Девет дни след като е започнал, Гьоринг най-сетне приключва със защитата си. Никой от останалите подсъдими не е толкова многословен. „Моите единствени подбуди бяха пламенната ми любов към моя народ, неговото щастие, свободата и животът му. За това Бог и моите сънародници са ми свидетели“, заявява той накрая, като става на крака точно преди да произнесе заключителните си думи.

Когато присъдите най-сетне са прочетени на 1 октомври, дванайсет от подсъдимите са осъдени на смърт, трима на доживотен затвор, четирима на лишаване от свобода от десет до двадесет години и трима са оправдани*.

„Никога не съм бил жесток – ще сподели Гьоринг една сутрин пред съдебния психолог. – Признавам, бях суров. Не отричам, че не се колебаех да застрелям за назидание 1000 души пленници или каквито там ще ги наречете. Но жесток? Да измъчвам жени и деца... това изобщо не ми е присъщо.“

„Може би ще решите, че у мен има нещо патологично, но аз все така не мога да повярвам, че Хитлер е знаел за всички тези противни подробности. Сега, когато вече знам каквото знам, бих искал просто да мога да привикам Химлер за десет минути, за да го попитам какви ги е вършил.“

В 10,30 ч. вечерта на 15 октомври 1946 г., четиринайсет дни след произнасянето на присъдата, Херман Гьоринг вече е получил последната си вечеря. Бившият нацистки водач седи сам в килията си в Двореца на правосъдието. Гимнастическият салон на затвора е само на трийсетина метра от килията. Там сержант Джон Уудс проверява ешафода, където Херман Гьоринг ще бъде обесен след по-малко от три часа. Три черни бесилки очакват бившия райхсминистър и десет други нацистки водачи, на които е съдено да умрат тази вечер. Всяка бесилка е висока два и половина метра, тринайсет стъпала водят до широката два и половина метра площадка. От напречните греди, закрепени върху два стълба, висят въжета.

Сержант Уудс няма опит като палач – всъщност той е излъгал, че е работил като такъв преди войната, за да получи тази работа. Уудс е алкохолик с неприятна външност, пожълтели зъби и постоянно лош дъх. Набитият трийсет и пет годишен американец от Канзас и неговият помощник, военният полицай Джоузеф Молта, скоро ще надянат примките на вратовете на Гьоринг и другите осъдени на смърт нацистки военнопръстъпници. Уудс после ще отвори трапа под тях и те ще полетят към смъртта си. Обикновено вратът на жертвата се прекършва, щом тялото полети надолу, и смъртта настъпва почти мигновено. Но благодарение на жестоките методи, използвани от Уудс, вратът не се прекършва и жертвата бавно се задушавя – а това понякога отнема повече от десет минути.

Херман Гьоринг няма намерение да умре по този начин. Той вече е поискал да бъде разстрелян от наказателен взвод, тъй като смята, че това е по-

* Радиожурналистът Ханс Фрицше, индустриалецът Густав Круп и банкерът Хялмар Шахт получават оправдателни присъди. Фрицше е признат за невиновен, Круп е оправдан по медицински съображения, а Шахт всъщност е прекарал известно време в германски концентрационен лагер и това се преценява като доказателство за неговата невинност.

подходящ край за началника на Германските военновъздушни сили. Но два дни по-рано молбата му е била отхвърлена.

Някога често подиграван заради прекалено пълната си фигура, бившият председател на Райхстага е свалил дващест и седем килограма, от както се е предал на Съюзниците на 7 май 1945 г. В затвора Гьоринг е изгубил и дългогодишната си пристрастеност към морфина. Колкото и да е парадоксално, от десетилетия той не е бил в толкова добра физическа форма.

Междувременно полковник Бъртън Андръс, американският началник на охраната, прекосява двора на затвора, запътен към мястото на екзекуцията. Той отново ще прочете смъртната присъда на Гьоринг, произнесена преди две седмици. След това на ръцете на нациста ще бъдат сложени белезници и той ще бъде отведен на бесилото.

Както за Хайнрих Химлер, така и за Херман Гьоринг обаче смъртта ще дойде на мястото и в момента, който той избере – и този момент вече е настъпил. Пред килията му стои американски войник, който трябва да наблюдава всяко негово движение. За да не се притъпи бдителността им, пазачите се сменят на всеки два часа. Затова Гьоринг премерва всяко свое движение.

Вследствие на значителната загуба на тегло кожата на тялото му е провиснала. По-късно някои изследователи ще стигнат до заключението, че райхсмаршалът е скрил капсула с цианкалий в гънките на кожата си. Действително повече от две седмици преди предстоящата екзекуция Гьоринг е отказвал да се къпе.

Отровата е предадена на Гьоринг от деветнайсетгодишния американски войник Хърбърт Лий Стивърс, пазач в затвора, който е влюбен в млада германка. Момичето, което се представя като Мона, е убедило Стивърс тайно да предаде три писалки на Гьоринг в килията му. По-сетнешното разследване ще установи, че двама мъже – които така и не са идентифицирани – са дали писалките директно на Стивърс, заявявайки, че в тях има лекарство. Едва през 2005 г. – почти шейсет години след смъртта на нациста, Стивърс признава, че е внесъл отровата в килията му. Отлагал е самопризнанието, тъй като се е страхувал от наказанието.

Херман Гьоринг поставя капсулата с цианкалий в устата си. Стиска силно зъби и счупва стъкленото флаконче. Отровата потича върху езика му и надолу в гърлото, използвайки килията с миризмата на горчиви бадеми.

Умира почти незабавно. По онова време е на петдесет и три години.

Измежду осъдените в Нюрнбергските процеси единствено генерал Ернст Калтенбрунер* е член на СС. Останалите са политици, издатели, индустриалци, посланици и военни. Отговорността за многобройните престъпления на нацистка Германия сякаш е хвърлена върху хората, които са ръководели, а не върху онези, които хладнокръвно са извършвали тези престъпления.

Генералът от СС Калтенбрунер ще бъде екзекутиран малко след полунощ на 16 октомври 1946 г., но хиляди други офицери и войници от СС ще се измъкнат безнаказано. Всъщност Адолф Айхман, „специалистът“ в унищожаването на евреите, е задържан в края на войната, но Съюзниците не са наясно с истинската му самоличност. По-късно Айхман успява да избяга от американски военнопленнически лагер в Бавария. Заличава следите си и местонахождението му скоро ще се превърне в една от най-големите загадки.

Която дълго ще остане неразгадана.

* Обергрупенфюрер Ернст Калтенбрунер е по рождение австриец и постепенно се издига до най-високите постове в СС. Прочут е с високия си ръст, белега от дуел на лицето си и жестокостта си. Калтенбрунер е сред хората, изиграли най-важна роля за осъществяването на идеята на Адолф Хитлер за унищожаване на евреите.

Глава 3

• • •

24 ДЕКЕМВРИ 1946 г.

Рим, Италия

9,00 ч. ВЕЧЕРТА

Бени Ференц отново е в Европа. Нюрнбергският процес* е приключил и Ференц и младата му съпруга Гертруде най-сетне заминават на меден месец. Двамата влизат в хотел „Екселсиор“ от студа на „Виа Виторио Венето“ с надеждата да наемат стая, където да починат няколко часа. И двамата са евреи, но искат на всяка цена да присъстват на среднощната служба на папа Пий XII във Ватикана, преди да се върнат в Берлин, където Ференц работи. Фокусът на разследванията на военните престъпления по това време вече се измества от военните към гражданите, особено индустриалците, които са нарушили международното право. Ференц работи за бригаден генерал Телфорд Тейлър, натоварен от Пентагона със задачата да сформира екипи от следователи, които да съберат доказателства за дванайсет нови съдебни процеса.

„Работата ми като организатор и началник на берлинския отдел – ще напише по-късно Ференц – беше да изследвам официалните документи в нацистката столица, за да допълня доказателствата, събрани вече в Париж и Франкфурт.“

И така ден след ден Ференц и неговите помощници изучават финансови документи, за да открият евентуални мащабни злоупотреби. Работата е важна, но доста монотонна. След края на войната и присъдите и екзекуциите след Нюрнбергския процес, изглежда, сякаш вече не е необходимо още военни да бъдат изправени пред съд.

Така Бени и Гертруде прекарват незабравим меден месец, обикаляйки Германия, Швейцария и Италия. Край Милано те посещават бензиностанцията, където италианският диктатор Бенито Мусолини и любовницата му

* Става въпрос за главния процес пред Международния военен трибунал. В последващите „вторични“ процеси обвиняемите са изправени пред американски военен съд в Нюрнберг. – Б.пр.

са качени на бесилото от разгневена тълпа. В Рим обаче настроението им е помрачено от факта, че в „Екселсиор“ няма свободни стаи.

„Накрая се озовахме в западна хотел с една-единствена електрическа крушка над леглото – ще напише Ференц. – Бяхме изтощени, часът беше едва десет вечерта и решихме да си починем, преди да отидем на тържественото среднощно богослужение. Не угасихме лампата и легнахме, както си бяхме облечени, защото отопление нямаше. Скоро се събудих от възгласа на жена ми: „Боже, часът е вече два!“ Толкоз за молитвите ни тази нощ – бяхме пропуснали литургията. Не ни оставаше нищо друго, освен да заспим и да хвърлим вината за случилото се на Божието провидение.“

Бени Ференц никога няма да присъства на меса, отслужена от папа Пий XII. Но пътищата на преследвача на нацисти и Негово Светейшество все пак ще се пресекат.

Новогодишната нощ ще завари семейство Ференц обратно в Берлин. Настъпва 1947 година – година, която Бени Ференц никога няма да забрави.

През пролетта на 1947 е изминала една година, откакто Бени Ференц е бил „увещан“ от американското правителство да се върне в Германия. Ференц продължава да разследва индустриалните престъпления на нацистите. Но в полезрението му има и други военнопредстъпници: хора като Ото Олендорф, който е задържан преди две години и само след няколко месеца ще трябва да бъде освободен – а това Ференц не може да допусне.

Повратният момент, който изведнъж отклонява разследването му от индустриалците, настъпва, когато в пристройка недалече от берлинското летище „Темпелхоф“ са открити куп документи. В строго секретните документи на Гестапо са описани ежедневните дейности на айнзац групите – мобилните наказателни отряди, командир на един от които е бил генерал Ото Олендорф. На Нюрнбергския процес СС, Гестапо и Службата за сигурност – *Sicherheitsdienst*, са определени като престъпни организации, нещо като много добре организирана разновидност на италианската мафия. Действията, описани в тези документи, са ужасяващи; очевидно е, че те са преследвали ясно формулирани нацистки цели. Ясно е обаче също, че тези отряди са убивали и заради самото убийство.

„С малка сметачна машина изчислих колко души са били убити – ще напише Ференц. – Когато цифрата надхвърли един милион, престанах да смятам. За мен това бе предостатъчно. Качих се на първия самолет за Нюрнберг.“

Началникът на Ференц, бригаден генерал Телфорд Тейлър, обаче не може много да му помогне. Отпуснати са му средства точно колкото за дванайсет